Автор – Эльвира Хәмзә кызы

Әдәбият дәресенә технологик карта

Укытучы	**Лизунина Эльвира Хәмзә кызы** ТР Кама Тамагы муниципаль районы «В.П. Муравьев исемендәге Затон урта гомуми белем бирү мәктәбе”
Предмет	Татар әдәбияты, 6 нчы сыйныф
Тема	«Албасты» мифы, Р. Батулланың «Албасты» пьесасы.
Максат	«Албасты» мифы, Батулланың «Албасты» пьесасы белән танышу, Өйрәнгән лексик һәм грамматик күнекмәләргә нигезләнеп яңа сүзләрне кулланышка кертү. 2.Сорауларга аңлап җавап бирүгә ирешү, әдәпле сөйләм күнекмәләрен булдыру, сүз байлыгын үстерү. 3. Табигатькә карата сакчыл караш, экологик культура булдыру.
Планлаштырылган нәтиҗә	**Шәхескә кагылышлы** - табигатьне саклауда үзеңдә җаваплылык хисе булдыру һәм аның киләчәгенә үз өлешеңнең дә булуын аңлау **Метапредмет** **ТБУУГ** – кирәкле информация туплау, кирәкле мәгълүматны аерып алу, билге – символлар буенча эш алып бару, анализлау. **КУУГ** – фикерне төгәл, ачык әйтеп бирү, диалог төзүдә һәм коллектив фикер алышуда катнашу. **РУУГ** - Эш – гамәлләрнең өйрәнелгән төрләрен актвлаштыру, бәя бирү **Предмет** – Р.Батулланың “Албасты” әкият-пьесасының эчтәлеген белү, язучылар иҗатына мифик геройлар керүе белән таныш булу, аларның табигатьне саклауга ярдәм итүен белү.
Дәреснең тибы	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе
Төп төшенчәләр	Албасты, Урман кызы, чәчәкләр, Җир шары, чәчәкләрне таптау, явыз көч, табигатьне саклау, бергә булганда курыкмау
Предметара бәйләнеш	әйләнә-тирә дөнья, сәнгать, экология
Эшне оештыру төрләре	фронталь, индивидуаль, парларда
Технология	Модульле технология, проект технологиясе
Материал	1. Татар әдәбияты: рус телендә төп белем бирү оешмалары өчен дәреслек. 6 нчы с-ф. 2 кисәктә; төзүче–авторлары Ә.Р.Мотыйгуллина,Р.Г.Ханнанов, Э.Х.Гыйзәтуллина. – Казан: «Мәгариф-Вакыт», 2014 ел. – 18-21 нче битләр. 2. Мотыйгуллина Ә.Р. Татар әдәбияты: рус телендә төп гомуми белем бирү оешмаларында эшләүче укытучылар өчен методик әсбап. 6 нчы сыйныф. / Ә.Р.Мотыйгуллина,Р.Г.Ханнанов, Э.Х.Гыйзәтуллина. – Казан: «Мәгариф-Вакыт», 2014 ел.
Җиһазлау	Р.Батулланың портреты, ноутбук, проектор, презентация, рәсемнәр

Дәреснең дидактик	**Укытучы эшчәнлеге**	**Укучы эшчәнлеге**	**Көтелгән нәтиҗәләргә**	**Планлаштырылган нәтиҗәләр** Универсаль уку гамәлләре

структурасы			**ирешүгә юнәлтелгән биремнәр**	(УУГ) **ШУУГ** –шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре **ТБУУГ**- танып белү универсаль уку гамәлләре **КУУГ**- коммуникатив универсаль уку гамәлләре **РУУГ**- регулятив универсаль уку гамәлләре **П** – предмет нәтиҗәләре
1 этап. Оештыру, укучыларны уку эшчәнлегенә мотивлаштыру. 2 мин.	Исәнләшү, балаларны эшкә әзерләү, уку эшчәнлегенә мотивлаштыру, дәрескә уңай психологик халәт булдыру. (Кояш рәсеме, табигать күренеше күрсәтелә)	Исәнләшү, укытучыга игътибар итү. Дәрестә үз-үзеңне тоту кагыйдәләре формалаштыру. Кояш рәсемен алдан әзерләнгән ватман кәгазенә беркетү.	**1 этап. Оештыру**. «Саумы, кояш!» җырын тыңлау. Хәерле көн укучылар. Кәефләрегез ничек? Әйдәгез, җыр тыңлап китик әле, бер-беребезгә хәерле иртә телик.	**ШУУГ** – укытучы һәм иптәшләреңне хөрмәт итү, бер – береңә уңышлар теләү, дәрескә әзерлеккә үзбәя бирү **Метапредмет:** **КУУГ** – сыйныфташлар, укытучы белән хезмәттәшлек итү,сорауларга җавап бирү. **РУУГ** – эшне башкарып чыгу өчен үз-үзеңне әзерләү
2 этап. **Белемнәрне актуальләштерү**3 мин **Максат**: алдагы дәрестә алган белемнәрне искә төшерү.	Фронталь эш оештыру.	Сорауларга җавап бирәләр.	**2 этап.** **Белемнәрне актуальләштерү**. Укучылар, үткән дәрестә без нәрсә турында сөйләштек? - Мифлар турында. «Дедал белән Икар турындагы миф»ның эчтәлеге буенча әңгәмә. -Дедал нинди кеше булган? -Аның улы кем? -Икарга әтисе нәрсә ясап биргән? -Икар кая очкан? -Икар белән нәрсә булган?	**ШУУГ** – үз фикереңне әйтә белү, эш-гамәлләрдә үз-үзеңне сынау **Метапредмет:** **ТБУУГ** – төп мәгълүматны билгеләү **КУУГ** – башкаларның сөйләмен тыңлау, аңлау, дөрес җавап бирә белү. **РУУГ** – хаталарны табып төзәтү, үзконтроль, үзрегуляция **П** –өйрәнелгән әсәр эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү

3 нче этап. **Уку мәсьәләсен кую.** **7 мин**	Укучыларны активлаштыру. 1, 15, 3, 1, 23,24,35 Албасты Димәк, без бүген дәрестә Албасты мифик образы турында, бу образларның язучылар иҗатына керүе турында сөйләшербез. Р.Батулла турында кыскача мәгълүмат бирү.(Портрет)	Алфавит нигезендә криптограмма чишү. Дәреснең темасы буенча фаразлар ясау, уку мәсьәләсен билгеләү.	Укучылар, криптограмманы чишегез әле. 1, 15, 3, 1, 23,24,35 - Нинди сүз килеп чыкты? - Албасты Димәк, без бүген нәрсә турында сөйләшәбез? - Албасты турында. - Сезнең күз алдыгызга нәрсә килә? Нәрсә ул Албасты? - Мифик образ. -Әйе. Русча ул **лобоста** була. - Әйдәгез, аның турында күбрәк белү өчен биремнәр үтибез. Бу фантастик образлар язучылар иҗатында да чагыла икән.	РУУГ – фаразлау, уку мәсьәләсен куя белү, планлаштыру.
4 нче этап. **Уку мәсьәләсен адымлап чишү.** 12 мин.	Фронталь эш оештыру. Мәгълүмат табуга юнәлеш бирү.	Сорауга җавап бирүдә катнашу. Биремне үтәү	**1нче адым.** 18 нче биттән Албасты турында уку, сорауларга җавап бирү. Сораулар: 1. Нәрсә ул Албасты? 2. Кибән сүзенең тәрҗемәсен табыгыз. 3. Албасты нәрсәдән курка? - Укучылар, ничек уйлыйсыз, мифик геройлар мифларда гына очрыймы? - Г.Тукай әкиятләрендә, поэмаларында. - Әйе, бу фантастик образлар язучылар	**Метапредмет:** **ТБУУГ** – информация белән эшләү, төрле билгеләр куллану, анализ, нәтиҗә ясау, гомумиләштерү **КУУГ** – фикереңне төгәл итеп җиткерә белү, дәлилләү, сөйләм төзү **РУУГ** – дәреснең темасын, максатын билгели белү, планлаштыру. **П** – Албасты турында мәгълүматлы булу, язучылар иҗатына мифик образлар керүе турында белү.

	Р. Батулланың «Албасты» пьесасын укып чыга. Текстның эчтәлеген укучыларга дөрес дикция, аһәң белән җиткерү. Сүзлек өстендә эш.(Экранда) Биремнең үтәлешенә контроль булдыру.	Укытучыны тыңлый, укытучы соравына җавап бирә, нәтиҗә ясый.	иҗатында да чагыла икән. **2 нче адым.** -Әсәр нәрсә турыда? -Урман кызы нишли? -Чәчәкләр ни өчен кирәк? Димәк, чәчәкләр булганда табигать матур, безгә дә бик рәхәт, күңелле. **3 нче адым.** Раслаулар текстка туры киләме? 1. Албасты чәчәкләр ярата. 2. Урман кызы чәчәкләр ярата. 3. Күбәләкләр бииләр. 4. Кыз чәчәкләрне таптый. **4 нче адым.** Вакыйгаларны эзлекле урнаштырыгыз. 1. Җәнлекләр Урман кызы белән бииләр. 2. Албасты килә. 3. Албастыны куып җибәрергә кирәк. 4. Бал кортлары Албастыны чага. 5. Кыз бик арый. 6. Албасты кача.	
Ял минуты 2 мин	Ялны оештыра	Ял итә	**Ял минуты**	**РУУГ** - үзрегуляция
5 нче этап. Белемнәрне беренчел	Укучыларны активлаштыру. Биремнең үтәлешенә	Үрнәк буенча биремне үти. Парларда эшлиләр,	**5 нче адым.** Сорауларга җавап әзерлә.	**ШУУГ** – бер-береңне тыңлый белү

ныгыту. 6 мин.	контроль булдыра.	бер –берсен бәялиләр.	1. Сез чәчәкләр яратасызмы? 2. Иптәшегез чәчәкләр яратамы? Нинди чәчәкләр ярата? Шул турыда диалог төзегез. 6 **нчы адым.** Әсәрнең эчтәлеге буенча сорау төзе. **7 нче адым.** Иптәшеңә төзегән соравыңны күрсәт. Аның соравына җавап бир. **8 нче адым** Сорауга җавап бир. Табигатьне саклау өчен син нәрсә эшли аласың?	**Метапредмет:** вакыйгаларын хәзерге тормыш белән бәйләп чагыштыру. **ТБУУГ** – текстның эчтәлегендә ориентлашу, аны кабул итү **КУУГ** – сыйныфташларың белән эшчәнлекне оештыра белү, башкаларның сөйләмен тыңлый, аңлый белү, үз фикереңне әйтә һәм дәлилли белү, аралашуда тел чараларыннан урынлы файдалану. **РУУГ** – алгоритм буенча эшләү, фаразлау, план буенча эшләү, уку мәсьәләсен дөрес аңлауны бәяләү **П** – тема буенча диалог төзи белү
6 нчы этап. Белемнәрне гомумиләштерү. 7 мин.	Укучыларны активлаштыра. Укучыларга ярдәмгә шигырь укый. И күңелле җәй көнендә- Табигать кочагында! Менә шуны истә тоту Кирәктер шул чагында! Агачларны сындырмагыз, Кош оясын ватмагыз. Суларны да пычратмагыз, Пыяла, чүп атмагыз. Эссе чакта, коры чакта Урманда ут якмагыз. Табигат-уртак йортыбыз, Аны берүк саклагыз!	Шәхси фикерен формалаштыра, аны дәлилли. Кәгазьдән ясалган чәчәк таҗларына киңәшләр язалар. Чәчәкләрне ватман кәгазенә беркетәләр.	Мөстәкыйль эшләгән биремнәр тикшерелә. Берничә укучының җавабы тыңлана. Димәк, без табигатьне саклау өчен үз өлешебезне кертә алабыз. Әйдәгез, чәчәкләр утыртыйк әле. Укучылар, Албастыга охшаган кешеләр бармы? Сез андыйларга нинди киңәшләр бирерсез? 1. Береги леса (урманнарны сакла) 2. Не загрязняй реки (елгаларны пычратма) 3. Выращивай цветы (чәчәкләр үстер) 4. Не разбрасывай мусор	**ШУУГ** - табигатьне саклауда җаваплылык хисе булдыру һәм аның киләчәге турында кайгырту. **ТБУУГ** – тыңлап аңлау, модельләштерү,төшенчәләр чыгару, уку мәсьәләсен чишү өчен символлар куллану, тема буенча материал табу **КУУГ** – үз фикереңне төгәл, тулы белдерү, әңгәмәдәшеңнең фикерләрен тыңлап, уртак фикергә килү. **РУУГ** - эшләгән эштә хаталар булган очракта, төзәтмәләр кертә белү

			(чүп ташлама) 5. Не ломай деревья (агачларны сындырма) 6. Береги природу (табигатьне сакла) 7. Не рви цветы (чәчәкләрне өзмә) 8. Не убивай птиц (кошларны үтермә) 9. Сделай зимой птицам кормушки (кышын кошларга җимлекләр яса) 10. Не подходите близко к гнездам птиц (кош оялары янына якын килмә) 11. Не разводи костер в лесу (урманда ут якма)	
Өй эше. 2 мин.	Өй эше биремен аңлату Өй эше. 1. Пьесаның эчтәлеген с өйләргә. 2 Пьесаны сәнгатьле укырга. 3. Әсәр буенча рәсем ясарга.	Өй эшен сайлау һәм биремнең аңлашылмаган өлешен ачыклау.	Ике биремнең берсе сайлана, өченче бирем - теләк буенча.	**ТБУУГ** – биремне аңлау. **РУУГ** – эшчәнлекне оештыра белү.
6 этап. **Рефлексия. Бәяләү. Үзбәя.** 4 мин.	Дәрестә туган авырлыклар турында сорый, дәрескә нәтиҗә ясый, укучыларның эшенә бәя бирә	Мин нәрсә белдем? Ничек бәяләдем? Үз фикерләрен әйтәләр, сораулар бирәләр.	Бүгенге дәрестә сез нәрсәләр белдегез?	**ШУУГ** – эшчәнлекнең максаты һәм нәтиҗәсе арасында бәйләнешне бәяләү. **Метапредмет:** **ТБУУГ** –дифференсацияләнгән биремне сайлау. **КУУГ** – фикереңне телдән әйтеп җиткерә белү. **РУУГ** – үзбәя, коллектив һәи

				индивидуаль эшне дөрес бәяли белү.

Проект эше.
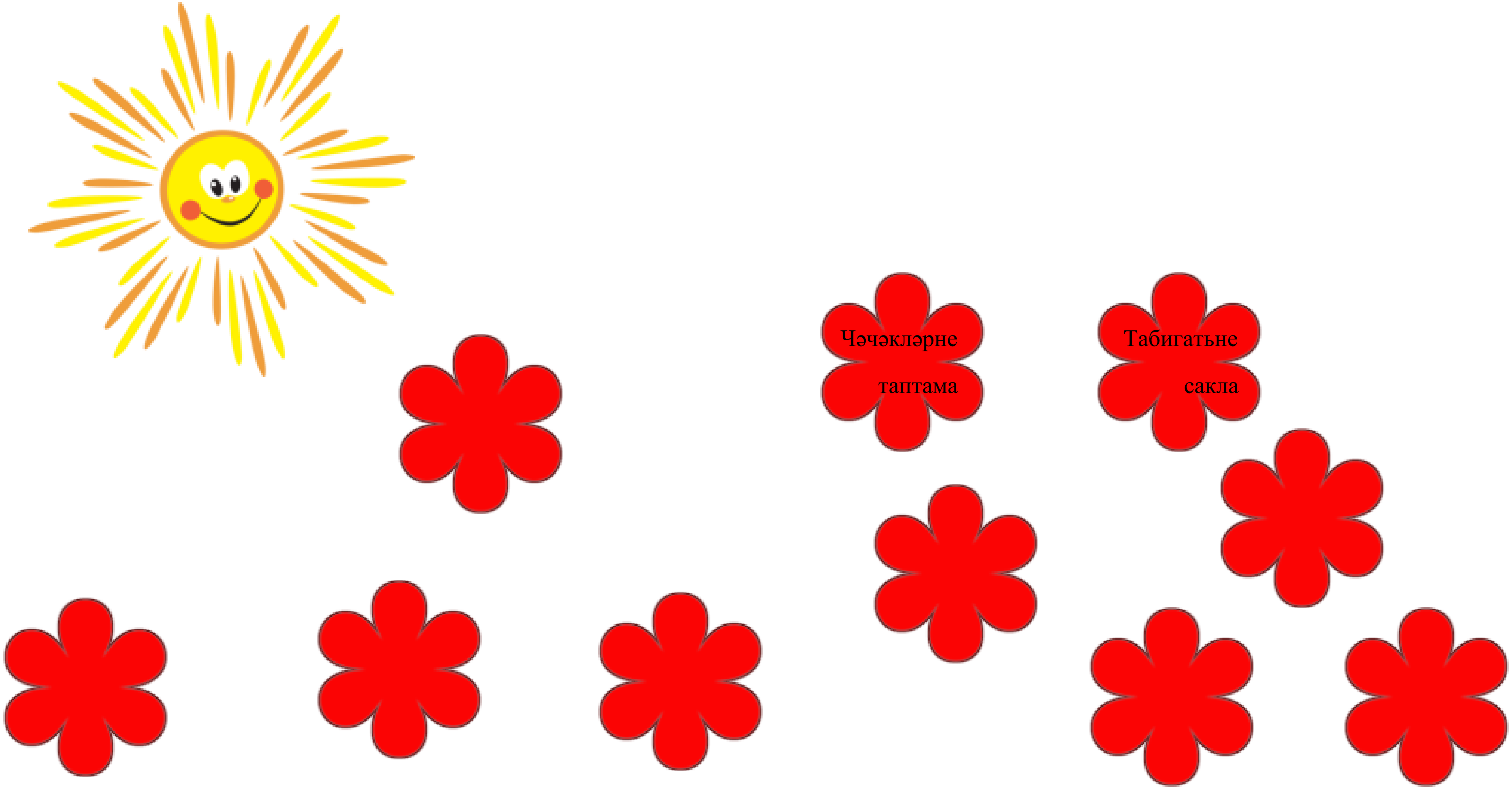
Чәчәкләргә киңәшләр языла, укучыларның һәрберсе үз чәчәген ватман кәгазенә беркетә. Шулай итеп табигатьне саклауга үз өлешен кертә.